

ТЕОРІЯ ПЕДАГОГІЧНОГО ПРОЦЕСУ

THEORY OF PEDAGOGICAL PROCESS

УДК 376-054.62:37.062:378.4(477)

Жунсі Ху

ORCID iD 0000-0001-7634-6137

кандидат педагогічних наук,
доцент кафедри східних мов та перекладу
Інституту філології
Київський університет імені Бориса Грінченка,
вул. Тимошенка, 13-б, 04212 м. Київ, Україна
hurongxi@gmail.com

СТРУКТУРНО-ФУНКЦІОНАЛЬНА МОДЕЛЬ ПРОЦЕСУ АДАПТАЦІЇ ІНОЗЕМНИХ СТУДЕНТІВ ДО ОСВІТЬОГО СЕРЕДОВИЩА УНІВЕРСИТЕТІВ УКРАЇНИ

Статтю присвячено дослідженню основних структурних елементів моделі процесу адаптації іноземних студентів до освітнього середовища вищих навчальних закладів України. Визначено сутність адаптації іноземних студентів до освітнього середовища університетів України. Охарактеризовано основні позиції науковців щодо представлення моделі процесу адаптації іноземних студентів до освітнього середовища вищих навчальних закладів України. Проаналізовано та обгрунтовано зміст структурно-функціональних елементів моделі процесу адаптації іноземних студентів до освітнього середовища вищих навчальних закладів України.

Ключові слова: адаптація; адаптація іноземних студентів; модель; освітнє середовище; структурно-функціональна модель.

Вступ. В умовах інтернаціоналізації освіти, пов'язаною з активною мобілізацією іноземних студентів, все частіше постає проблема адаптації таких студентів до освітнього середовища вищих навчальних закладів України. Саме від адаптації іноземних студентів до освітнього середовища вищого навчального закладу іншої країни, яка характеризується як складний процес активного пристосування та розвитку особистості здобувача вищої освіти до освітнього простору вищого навчального закладу іншої держави, залежить якість оволодіння фаховими компетентностями іноземними студентами та ефективність їх майбутньої професійної діяльності.

Проблемою адаптації іноземних студентів до освітнього середовища вищого навчального закладу іншої держави переймалася значна кількість науковців, а саме: О. Білик, Д. Беннет, Д. Беррі, Х. Браун, Ю. Гольденберг, Т. Довгодько, І. Кривцова, Р. Левін, С. Моднов, Д. Порох, Б. Степанова, Л. Сюеюань. Проте, питання характеристики структурно-функціональної моделі адаптації іноземних студентів до освітнього середовища університетів

України залишається відкритим та потребує ретельного вивчення.

Метою статті є виокремлення та обгрунтування структурно-функціональної моделі адаптації іноземних студентів до освітнього середовища університетів України.

Позиції науковців щодо моделювання процесу адаптації іноземних студентів до освітнього середовища університетів України. Багатоаспектність та складність процесу моделювання адаптації іноземних студентів до освітнього середовища університетів України потребує чіткого уявлення про сутність дефініцій «модель» «моделювання», розуміння основних підходів науковців до класифікації та вибору виду моделі.

Поняття «модель» (від лат. *modulus* – міра, зразок) несе у собі, з одного боку, значення створення моделей як копії зразка, а з іншого – як спосіб створення нового зразка, оригіналу. Суттєвою відмінністю між наведеними поясненнями цього терміну є підхід: або точне відтворення, або логічне мислення. Незалежно від обраного підходу, модель надає

уявлення про будову, функції та розвиток об'єкту, зв'язок між його складовими та відношення із зовнішнім середовищем. Модель – це штучно створений об'єкт у вигляді схеми, знакових форм чи формул, який дуже подібний дослідженому об'єкту чи явищу і відображає в більш простому і загальному вигляді структуру, властивості, взаємозв'язки і відношення між елементами цього об'єкта (Дахін, 2003, с. 22).

Моделювання (з англ. *modeling*) є загальнонауковим методом дослідження, який поєднує організацію, сприйняття того чи іншого виду людської діяльності шляхом конструювання середовища цієї діяльності (Дахін, 2003, с. 22).

На думку М. Боритько (2006), моделювання в педагогічній практиці можливо інтерпретувати як «дослідження особистісних та міжособистісних процесів та станів за допомогою їхніх реальних (фізичних) або ідеальних моделей» (с. 228).

Відомий дослідник В. Загвязинський (2006) уважає, що моделювання дозволяє скласти найбільш повний та обґрунтований прогноз дослідження, оптимізувати траєкторію руху до результату, отримати нову інформацію про об'єкт в наслідок виявлення зв'язків та відносин (с. 45).

З позиції Л. Лопатнікова (1996), моделювання може розглядатися в двох аспектах: як дослідження об'єктів пізнання на моделях, і як побудова, вивчення моделей реально існуючих предметів та явищ (с. 299). Дослідник розрізняє матеріальні або речові моделі, знакові (графічні і математичні), матеріально-ідеальні, словесний опис об'єкта (явища, процесу) (с. 300).

Т. Гуменюк (2010) наголошує на такій класифікації моделей: фізичні (які створюються за оригіналом), матеріально-математичні (мають математичний опис і розкривають поведінку оригіналу), логіко-семіотичні (створюються за допомогою спеціальних знаків, символів і структурних схем) (с. 67).

У своїх наукових дослідження А. Єрмоленко (2012) представлені такі типи моделей: описові (дають уявлення про суть, структуру, основні елементи явища), функціональні (відображають явища в системі зв'язків із середовищем), прогностичні (дають теоретично аргументовану картину майбутнього стану будь-якого явища) (с. 72).

М. Боритько (2006) щодо моделювання процесу адаптації студентів пропонує структурно-функціональну модель, оскільки така модель імітує внутрішню організацію та структуру адаптації в умовах вищого навчального закладу (с. 230). Як зазначає І. Лебедева (2003), «структурно-функціональне моделювання поєднує структурний та кількісний аналіз, гармонізує змістовний й формально-логічний підхід у педагогічному дослідженні» (с. 55).

На нашу думку, саме структурно-функціональна модель дозволить відобразити склад, ієрархію компонентів системи адаптації іноземних студентів і

розкрити взаємозв'язок між елементами, представити способи функціонування цієї системи.

Отже, аналіз літератури дозволив визначити сутність та виокремити характеристики понять «модель», «моделювання». Позиції науковців щодо класифікації моделей сприяли виділенню найбільш вдалого виду моделі – структурно-функціональної.

Характеристика структурно-функціональної моделі адаптації іноземних студентів до освітнього середовища університетів України. У нашому дослідженні структурно-функціональна модель процесу адаптації іноземних студентів до освітнього середовища університетів України передбачає вивчення структури процесу адаптації іноземних студентів в освітньому середовищі, виявлення зв'язку між процесом адаптації та процесом професійної підготовки, дослідження особливостей діяльності українських педагогів та іноземних студентів у процесі адаптації. Означене стане підґрунтям для виявлення чинників, що впливають позитивно чи негативно на процес адаптації, та створення комплексу педагогічних умов, які нададуть необхідних якісних ознак освітньому середовищу вищого навчального закладу, дозволять ефективно здійснити процес адаптації іноземних студентів до навчання в українських університетах.

Моделювання процесу адаптації іноземних студентів до освітнього середовища університетів України включає визначення мети, завдань, принципів, методології, умов ефективної адаптації, критеріїв оцінки рівня адаптованості іноземних студентів до освітнього середовища університетів, які розподілено нами у відповідних блоках моделі.

Перший блок моделі – **концептуально-цільовий**, який характеризує взаємодію мети, завдань, методологічних підходів і принципів адаптаційної діяльності.

Мета моделі – це успішна адаптація іноземних студентів до освітнього середовища університетів України.

Завдання:

- визначити необхідні для успішної адаптації іноземних студентів ознаки освітнього середовища вищого навчального закладу;
- забезпечити формування ціннісно-насиченого освітнього середовища ВНЗ для узгодження ціннісної основи іноземних студентів із соціокультурними цінностями нового суспільства;
- спрямовувати розвиток взаємодії іноземних студентів зі студентами, викладачами українських університетів, а також іншими представниками нового суспільства;
- надати уявлення та сформувати навички навчально-пізнавальної діяльності відповідно до особливостей системи вищої освіти в Україні задля успішного оволодіння майбутньою професією.

Здійснення процесу адаптації іноземних студентів до освітнього середовища потребує вибору стратегії, основою якої може виступати один або синтез

декількох методологічних підходів, а саме: культурологічний, особистісно орієнтований, системний.

Процес професійної підготовки іноземних студентів у вищих навчальних закладах України відбувається в умовах міжкультурного спілкування, що потребує певного рівня володіння мовою країни перебування, елементарних знань про національні звичаї, традиції, норми поведінки, способи обміну матеріально-духовними цінностями. Тому застосування *культурологічного підходу*, який забезпечує міжетнічну взаємодію у всіх важливих сферах навчання та життєдіяльності студентів завдяки обміну, прийняття найкращих зразків культури, стереотипів поведінки, є вдалим початком побудови моделі адаптації студентів до освітнього середовища університетів України (Бутенко, 2008; Гребеннікова, 2009; Zhou, Jindal-Snape, Torring, & Todman, 2008).

Ефективну реалізацію моделі адаптації іноземних студентів до освітнього середовища університетів України варто пов'язати з застосуванням *особистісно орієнтованого підходу*, в основі якого є визнання індивідуальності, самобутності, самоцінності кожної людини, розвитку особистості, яка наділена неповторним особистісним досвідом. Особистісно орієнтований підхід дозволяє диференційовано підійти до кожного студента з урахуванням рівня їх інтелектуального розвитку, готовності до навчання, творчих здібностей (Бех, 1998; Загвязинський, 2006).

Оскільки процес адаптації іноземних студентів до освітнього середовища ВНЗ є процесом багатоаспектним, то виникає необхідність забезпечити його цілісність та інтегрованість у процес професійної підготовки; об'єднати зусилля адміністрації, викладачів, кураторів, студентського самоврядування з підвищення ефективності всіх адаптаційних заходів; вирішувати завдання адаптації іноземних студентів комплексно, використовуючи для цього різноманітні форми, методи та засоби адаптації. Все це потребує застосування у нашому дослідженні *системного підходу* (Порох, 2011).

Комплексне застосування означених методологічних підходів стане підґрунтям, концептуальною основою ефективною реалізації завдань моделі адаптації іноземних студентів до освітнього середовища, а саме: системний підхід забезпечить інтеграцію всіх складників процесу адаптації; культурологічний підхід створить умови входження та прийняття іноземними студентами соціокультурних цінностей нового середовища; особистісно орієнтований підхід сприятиме розвитку особистості іноземних студентів в процесі їх набуття навичок навчально-пізнавальної діяльності властивих системі вищої освіти України, а також у взаємодії з оточенням у новому середовищі та оволодінні майбутньою професією.

Реалізація стратегії адаптації іноземних студентів до освітнього середовища українських університетів спирається на загальні вихідні положення – принципи, що є тими провідними основами, які

відображають вимоги до мети, завдань, змісту, засобів, методів здійснення діяльності процесу адаптації, забезпечують його цілісність і єдність. Успішність адаптації іноземних студентів до освітнього середовища університетів України залежить від дотримання таких принципів: системності, гуманізації, полікультурності, діалогічності, розвитку та саморозвитку.

Мета, завдання, комплекс методологічних підходів, принципи не тільки є елементами концептуально-цільового блоку моделі процесу адаптації, але й забезпечують обґрунтування та реалізацію всієї адаптаційної діяльності, зміст та сутність якої узагальнюється у змістовно-діяльнісному компоненті моделі.

Наявність *змістовно-діяльнісного блоку* у моделі адаптації іноземних студентів ґрунтується на необхідності, з одного боку, пристосувати студентів до освітнього середовища університетів, із другого боку – завдяки обраним педагогічним умовам змінити певні аспекти цього середовища, зробити його зрозумілим, сприятливим для навчання іноземних студентів у контексті властивих їм соціально-психологічних особливостей.

Оскільки освітнє середовище вищого навчального закладу є неоднорідним, складним утворенням, то для виявлення його можливостей та відповідного коригування для адаптації іноземних студентів стає необхідним виявити його структурні компоненти та їхній взаємозв'язок.

На нашу думку, структура освітнього середовища містить такі компоненти: інформаційний, ціннісно-комунікативний, технологічний.

Інформаційний компонент має забезпечити інформаційне поле про нове соціокультурне середовище, стати джерелом знань та умінь, необхідних для життя іноземних студентів в Україні, їх навчання в університеті та організації побуту у гуртожитку або іншому місці мешкання.

Ціннісно-комунікативний компонент впливає на формування в іноземних студентів ціннісних настанов та мотивів до входження у нове середовище з метою оволодіння майбутньою професією та подальшого професійного розвитку, знаходження свого місця у цьому середовищі, налаштування та здійснення ефективною взаємодії з оточенням.

Наявність *технологічного компоненту* забезпечує спрямованість діяльності викладачів та іноземних студентів на підготовленість останніх до здійснення взаємодії з оточенням та усвідомлення, оволодіння особливостями навчання у вищій школі України з метою дидактичної адаптації.

Кожен із вказаних компонентів культурно-освітнього середовища займає своє місце в процесі адаптації іноземних студентів, проте, лише взаємодія інформаційного, ціннісно-комунікативного та технологічного компонентів забезпечує як цілісність освітнього середовища університету, так і цілісність його адаптаційного впливу на іноземних студентів.

Наявність структурних компонентів освітнього середовища дозволяє виявити та більш ефективно реалізувати необхідні для успішної адаптації іноземних студентів педагогічні умови, а саме: розробка та реалізація програми адаптації китайських студентів; забезпечення міжкультурної взаємодії всіх учасників процесу адаптації; застосування моніторингу як інструменту забезпечення успішності адаптації.

Крім вищезазначених елементів моделі процесу адаптації іноземних студентів до освітнього середовища університетів України, нами виокремлено періоди процесу адаптації: соціоінтеральний, соціоекстреральний та соціокомпетентний періоди, – сутність яких дозволяє більш ефективно визначити необхідні для адаптації іноземних студентів педагогічні умови та організувати процес адаптації.

Соціоінтеральний період характеризується початком знайомства та засвоєння іноземними студентами структури загальних соціальних та культурних процесів, що відбуваються у новому суспільстві. Це етап, який супроводжується інтеріоризацією фонові інформації, соціокультурних реалій та історичного досвіду людей іншої культури, а також пристосуванням до освітнього середовища українських університетів.

Під час *соціоекстрерального періоду* відбуваються позитивні зміни психічного стану та розвиток внутрішніх структур адаптивної поведінки іноземних студентів. Система цінностей та моделей поведінки студентів змінюються відповідно до нових умов: у ціннісній сфері з'являються нові поняття, настанови, розширюється картина світу, формується толерантне ставлення до оточення, чіткою стає стратегія власного професійного розвитку.

Соціокомпетентний період характеризується усвідомленням іноземними студентами базових елементів культури нового суспільства та особливостей освітнього середовища ВНЗ, знанням норм та правил поведінки, їх адекватним застосуванням у конкретних ситуаціях, цілеспрямованою навчально-пізнавальною діяльністю з отримання майбутньої професії, позитивним ставленням до оточення, ефективною взаємодією з ним.

У процесі адаптаційної роботи необхідно постійно підтримувати зворотній зв'язок із іноземними студентами для констатації рівня успішності процесу входження їх у нове освітнє середовище. Тому виникає необхідність введення у модель адаптації іноземних студентів до освітнього середовища університетів України **критеріально-результативного блоку**, який повинен зафіксувати ступінь на-

ближення результату адаптаційної діяльності до мети нашої моделі – успішної адаптації іноземних студентів.

Представлені критерії успішності адаптації іноземних студентів до освітнього середовища вищих навчальних закладів України, а саме: когнітивний; мотиваційно-ціннісний; емоційно-вольовий; організаційно-діяльнісний, – дозволяють здійснити діагностику результатів експериментальної роботи на кожному з періодів адаптації іноземних студентів, що створить умови своєчасного коригування адаптаційної роботи з метою залучення більш доцільних форм, методів та засобів адаптації.

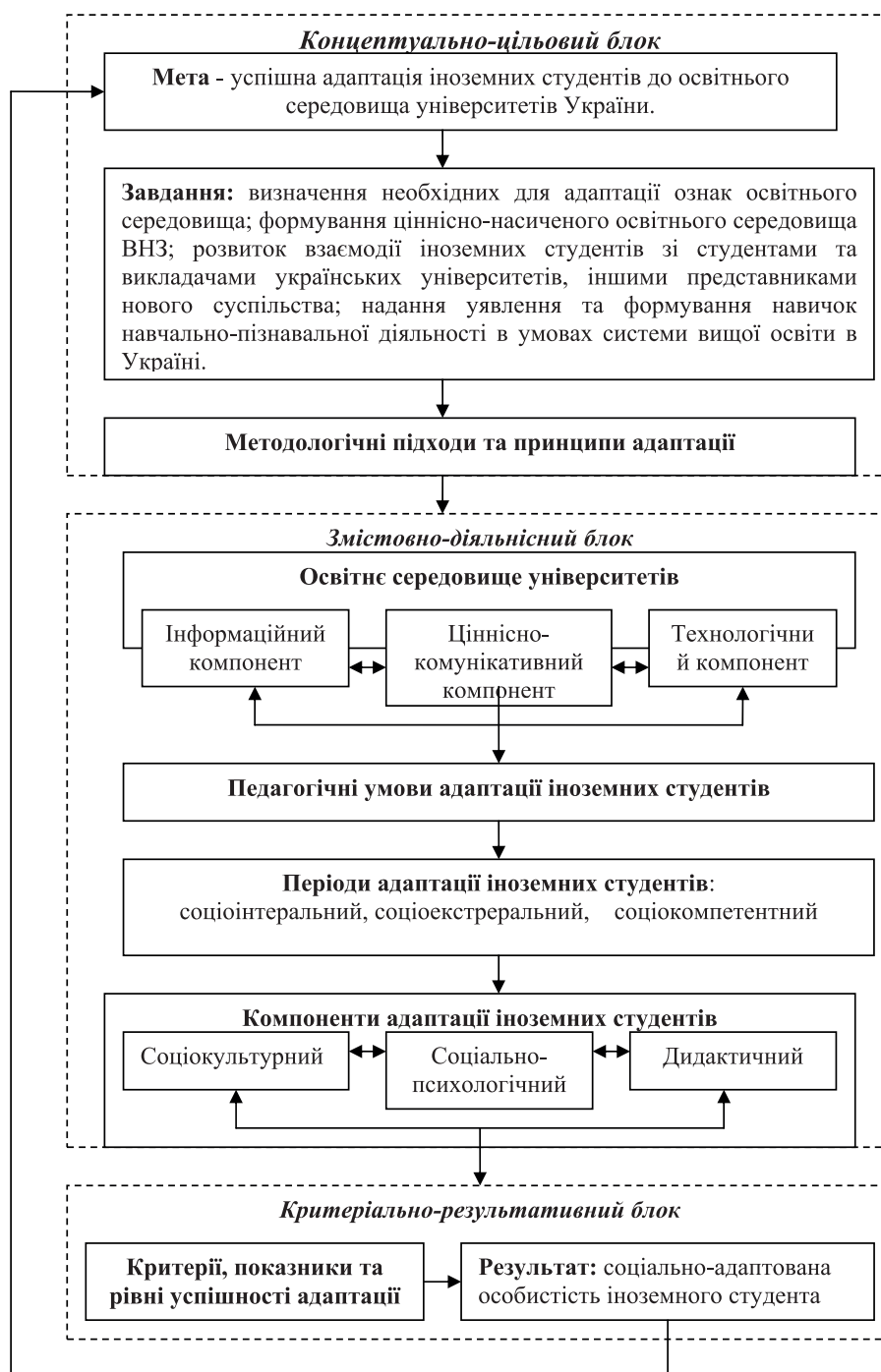
Результатом процесу адаптації іноземних студентів до освітнього середовища стає соціально адаптована особистість, яка зберегла свою індивідуальність, унікальність, прийняла при цьому умови наявного середовища вищого навчального закладу та стала здатною до ефективної суспільної, навчально-пізнавальної діяльності у межах університету та поза ним, успішно взаємодіючи з оточенням.

На основі вищезазначеного нами було створено модель адаптації іноземних студентів до освітнього середовища університетів України (див. Рис. 1).

Висновки. Таким чином, визначені теоретичні основи моделювання процесу адаптації іноземних студентів до освітнього середовища університетів України дозволили створити структурно-функціональну модель адаптації іноземних студентів, що складається з концептуально-цільового, змістовно-діяльнісного та критеріально-результативного блоків. Концептуально модель базується на комплексі методологічних підходів: системного, культурологічного та особистісно орієнтованого. Змістовно адаптаційна робота ґрунтується на можливостях освітнього середовища університету та завдяки педагогічним умовам, які реалізуються під час соціоінтерального, соціоекстрерального та соціокомпетентного періодів, що дозволяє сформувати соціокультурний, соціально-психологічний та дидактичний компоненти адаптації іноземних студентів. Визначена система критеріїв, показників та рівнів успішності адаптації іноземних студентів за свідчують ступінь ефективності всієї адаптаційної роботи, результатом якої повинна стати соціально-адаптована до освітнього середовища особистість іноземних студентів. Створена модель процесу адаптації іноземних студентів до освітнього середовища університетів України дозволить врахувати особливості адаптації та визначити оптимальні педагогічні умови цього процесу, що і є перспективним напрямком нашого подальшого дослідження.

Література

- Бех І. Д. Особистісно-зорієнтоване виховання : навч.-метод. посіб. Київ : ІЗМН, 1998. 203 с.
- Борьтско Н. М. Диагностическая деятельность педагога : учебн. пособие для студ. высш. учеб. заведений / под. ред. В. А. Сластенина, И. А. Колесниковой. Москва : Издательский центр «Академия», 2006. 288 с.
- Бутенко Л. И. Особенности адаптации китайских студентов в учебном процессе технического университета : автореф. дисс ... канд. пед. наук : 13.00.01. Ростов-на-Дону, 2008. 18 с.

Рис. 1. Структурно-функціональна модель адаптації іноземних студентів до освітнього середовища університетів України

- Гребенникова И. А. Педагогические условия сохранения культурной идентификации иностранного студента. *Высшее образование сегодня*. 2009. № 7. С. 32–34.
- Гуменюк Т. Б. Моделивання в педагогічній діяльності. *Науковий часопис НПУ ім. М. П. Драгоманова*. 2010. № 3. С. 66–72.
- Дахин А. Н. Педагогическое моделирование: сущность, эффективность и неопределенность. *Педагогика*. 2003. № 4. С. 21–26.
- Єрмоленко А. О. Формування професійної майстерності майбутніх учителів історії та суспільствознавства у процесі фахової підготовки: дис. кад. пед. наук: 13.00.04. Чернігів, 2012. 253 с.
- Загвязинский В. И. Исследовательская деятельность педагога: учебн. пособие. Москва: Издательский центр «Академия», 2006. 176 с.
- Лебедева И. П. Структурно-функциональное моделирование в педагогическом исследовании. *Методология диссертационных исследований проблем образования в условиях его модернизации*. Волгоград: Перемена, 2003. С. 55–59.
- Лопатников Л. И. Экономико-математический словарь. Словарь современной экономической науки. Москва: Издательство «АВФ», 1996. 704 с.

- Порох Д. О. Соціально-педагогічні умови адаптації іноземних студентів до навчання у вищих медичних навчальних закладах України : дис ... канд. пед. наук : 13.00.05. Луганськ, 2011. 276 с.
- Zhou Y., Jindal-Snape D., Topping K., Todman J. Theoretical models of culture shock and adaptation in international students in higher education. *Studies in Higher Education*. 2008. Vol. 33. № 1. P. 63–75. doi: 10.1080/03075070701794833

References

- Bekh, I. D. (1998). *Osobystisno-zorientoovane vykhovannia [Personality-oriented education]*. Kyiv, Ukraine: IZMN (ukr).
- Boryt'ko, N. M. (2006). *Diagnosticheskaja dejatel'nost' pedagoga [Diagnostic activity of the teacher]*. V. A. Slastenina, I. A. Kolesnikovoj (Eds.). Moscow, Russian Federation: Izdatel'skij centr «Akademija» (rus).
- Butenko, L. I. (2008). *Osobennosti adaptacii kitajskih studentov v uchebnom processe tehničeskogo universiteta [Features of the adaptation of Chinese students in the educational process of the Technical University]*. Extended abstract of candidate's thesis. Rostov-na-Donu, Russian Federation (rus).
- Grebennikova, I. A. (2009). Pedagogičeskie uslovija sohraneniya kul'turnoj identifikacii inostrannogo studenta [Pedagogical conditions for preserving the cultural identity of a foreign student]. *Vysšee obrazovanie segodnja*, 7, 32–34 (rus).
- Humeniuk, T. B. (2010). Modeliuvannia v pedahohichnij diialnosti [Modeling in teaching activities]. *Naukovyi chasopys NPU im. M. P. Drahomanova*, 3, 66–72 (ukr).
- Dahin, A. N. (2003). Pedagogičeskoe modelirovanie: sushhnost', jeffektivnost' i neopredelennost' [Pedagogical modeling: essence, efficiency and uncertainty]. *Pedagogika*, 4, 21–26 (rus).
- Yermolenko, A. O. (2012). *Formuvannia profesiinoi maisternosti maibutnikh uchyteliv istorii ta suspilstvoznavstva u protsesi fakhovoi pidhotovky [Formation of professional skills of teachers of history and social studies in the professional training]*. Candidate's thesis. Chernihiv, Ukraine (ukr).
- Zagvjazinskij, V. I. (2006). *Issledovatel'skaja dejatel'nost' pedagoga [Research activity of the teacher]*. Moscow, Russian Federation: Izdatel'skij centr «Akademija» (rus).
- Lebedeva, I. P. (2003). Strukturno-funkcional'noe modelirovanie v pedagogičeskom issledovanii [Structural-functional modeling in pedagogical research]. In *Metodologija dissertacionnyh issledovanij problem obrazovanija v uslovijah ego modernizacii* (pp. 55–59). Volgograd, Russian Federation (rus).
- Lopatnikov, L. I. (1996). *Jekonomiko-matematicheskij slovar'. Slovar' sovremennoj jekonomičeskij nauki [Economic and mathematical dictionary. Dictionary of modern economics]*. Moscow, Russian Federation: Izdatel'stvo «ABF» (rus).
- Porokh, D. O. (2011). *Sotsialno-pedahohichni umovy adaptatsii inozemnykh studentiv do navchannia u vyshchyx medychnykh navchalnykh zakladakh Ukrain [Socio-pedagogical conditions of adaptation of foreign students to study in higher educational institutions of Ukraine]*. Candidate's thesis. Luhansk, Ukraine (ukr).
- Zhou, Y., Jindal-Snape, D., Topping, K., & Todman, J. (2008). Theoretical models of culture shock and adaptation in international students in higher education. *Studies in Higher Education*, 1 (33), 63–75. doi: 10.1080/03075070701794833 (eng).

СТРУКТУРНО-ФУНКЦИОНАЛЬНАЯ МОДЕЛЬ ПРОЦЕССА АДАПТАЦИИ ИНОСТРАННЫХ СТУДЕНТОВ К ОБРАЗОВАТЕЛЬНОЙ СРЕДЕ УНИВЕРСИТЕТОВ УКРАИНЫ

Ху Жунси, кандидат педагогических наук, доцент кафедры восточных языков и перевода Института филологии, Киевський университет имени Бориса Гринченка, ул. Тимошенко, 13-б, 04212 г. Киев, Украина, hurongxi@gmail.com

Статья посвящена исследованию основных структурных элементов модели процесса адаптации иностранных студентов к образовательной среде высших учебных заведений Украины. Определена сущность адаптации иностранных студентов к образовательной среде университетов Украины. Охарактеризованы основные позиции ученых по представлению модели процесса адаптации иностранных студентов к образовательной среде вузов Украины. Проанализирована, обоснована сущность и содержание структурно-функциональных элементов модели процесса адаптации иностранных студентов к образовательной среде высших учебных заведений Украины.

Ключевые слова: адаптация; адаптация иностранных студентов; модель; образовательная среда; структурно-функциональная модель.

STRUCTURAL-FUNCTIONAL MODEL OF THE PROCESS OF ADAPTATION OF FOREIGN STUDENTS TO EDUCATIONAL ENVIRONMENT UNIVERSITIES OF UKRAINE

Hu Rongxi, PhD, Senior Lecturer of the Department of Oriental Languages and Translation at the Institute of Philology, Borys Grinchenko Kyiv University, 13-b Tymoshenko Str., 04212 Kyiv, Ukraine, hurongxi@gmail.com

The article is devoted to the study of the main structural elements of the model of the process of adaptation of foreign students to the educational environment of higher educational institutions of Ukraine. The essence of the adaptation of foreign students to the educational environment of Ukrainian universities is defined, which is characterized as a complex process of active adaptation and development of the personality of the competitor of higher education in the educational space of the university of another state. The main positions of scientists on the presentation of the model of the process of adaptation of foreign students to the educational environment of universities of Ukraine are characterized in which the model is an artificially created object in the form of a schematic, symbolic forms or formulas that is very similar to the object or phenomena studied and reflects in a simpler and more general form Structure, properties, relationships and relationships between the elements of this object. As a basis in the modeling process, a structural-functional model was chosen that allows to display the composition, hierarchy of the components of the system of adaptation of foreign students and to reveal the relationship between the elements, to present the ways of functioning of this system. The essence and content of the structural and functional elements of the model of the process of adaptation of foreign students to the educational environment of higher educational institutions of Ukraine is analyzed and substantiated, namely: the conceptual-target block that characterizes the interaction of goals, objectives, methodological approaches (cultural, personal oriented, systemic), principles of adaptation Activities (systemic, humanizing, multicultural, dialogic, developmental and self-development); Content-activity block, which includes content, essence of adaptation activity, consists of information, value-communicative, technological components, the periods of the adaptation process (socio-interactive, socioeconomic and sociocompetent); Criterially-productive unit that, due to certain criteria (cognitive, motivational-value, emotional-volitional, organizational-activity), fixes the degree of approximation of the result of adaptation activity to the purpose of the model-the successful adaptation of foreign students.

Keywords: adaptation; adaptation of foreign students; educational environment; model; structural and functional model.

Стаття надійшла до редакції 01.09.2017

Прийнято до друку 05.10.2017